

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

mente, nihil autem dicentium de anno, & aliorum duorum deponcentium de anno, & nihil dicentium de mense. *Lott. n. 64. citans Cresc. decis. 3. de prob.* porro, cum consueverit frequenter celari mors, & hinc oriatu magna quandoque difficultas probandi tempus mortis; ubi de tali relatione est suspicio, potest imperrari officium iudicis, ut exploretur veritas ex visione loci, in quo asseritur jacere is, de cuius vita dubitatur. *Lott. n. 65. & 66. citans Boëtium decis. 128. n. 2. Gozadin. conf. 68. n. 9.*

PARAGRAPHVS III.

De vacatione per mortem civilem, puta per contractum matrimonium, in vitam religionem, vel etiam per militiam aut captivitatem.

Questio 36. An, & qualiter vacet beneficium per contractum matrimonium per verba de presenti.

R Espondeo primò: matrimonium contractum per verba de presente inducit vacationem omnium beneficiorum obtentorum. *c. 1. & 3. de clericis conjugat. & c. unic. eod. tit. in 6. Castrop. de benef. d. 6. §. 6. n. 1. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 7. citans quamplurimos cum communi.*

2. Respondeo secundò: inducitur hæc vacatio ipso jure absque ulla iudicis sententia, etiam declaratoria. *Sanch. de matrim. l. 7. d. 42. à n. 4. citans quamplur. tum Theologos, tum Canonistas. Lott. l. 3. q. 26. n. 62. & 64. Castrop. loc. cit. n. 2. citans insuper Mascard. de prob. concl. 182. n. 1. & 2. Lessl. 2. c. 34. dub. 21. n. 112. Garc. p. 11. c. 8. n. 1. Guttier. tr. de matrim. q. 97. n. 2. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 4. Gonz. gl. 15. n. 43. & c. contra Carerium de sponsal. Rodrig. in sum. ro. 1. c. 224. n. 1. & gl. in c. conjugat. v. ad sacros ordines. de convers. conjugat. quatenus dicit, contrahentes debere privari beneficiis, adeoque supponitur jure ipso non privatos. Ratio responsionis est, quòd hæc vacatio non inducatur ob delictum (quod nullum est, dum beneficium non habens majores ordines nubit) sed ob assumptum statum incompatibilem. *Castrop. loc. cit. n. 2. Lott. loc. cit. n. 61. contrahens quippe matrimonium ipso facto Ecclesiam relinquit, & eam pro derelicta habet. Castrop. ibid. & per electionem status istius incomparabilis ipsemet beneficium ejuravit, ideòque nullà expectatà sententià remanet ipso jure privatus beneficio. Lott. n. 62. Proinde in contrarium non facit, quòd textus nullus sit clarè hanc vacationem ipso jure inducens: sed neque obstat, quòd *c. 1. de cleric. conjugat.* dicatur, contrahentes compellendos esse distractione Ecclesiasticà ad relinquenda beneficia: & *c. 3. eod. tit.* quòd debeant privari, & sint spoliandi: siquidem hæc & hujusmodi intelligenda sunt de compulsione & spoliatione faciendà quòd factum seu possessionem, cum sint injulti possessores. *gl. in cit. c. 1. de cleric. conjug. v. relinquenda. Castrop. cit. n. 2. quod verò dicitur *c. si qui verò. 31. dist. & c. quia tua. 12. q. 1.* quòd Cleri non constituti in sacris ordinibus, si continere non possint, fortiri debeant uxores, & stipendia sua accipere, intelligendum de stipen-***

diis quibusdam temporalibus ob ministerium aliquod in ecclesia exercitum, non de beneficiis Ecclesiasticis. *Castrop. loc. cit. juxta Abb. in c. 1. de Cleric. conjugat.* Unde jam inferitur, posse tale beneficium mox à contracto matrimonio tanquam vacans imperrari. *Barb. loc. cit. n. 9.* Item beneficium post matrimonium contractum non posse à beneficiato detineri (& uti *Barb. loc. cit. n. 9. citans pro hoc Sanch. cit. d. 42. à n. 10.* teneri sub morali illud statim dimittere) nec fructus amplius percipere; nec resignare in favorem, aut permutare, quia jus omne in beneficio jam amisit. *Barb. & Sanch. loc. cit. Castrop. loc. cit. n. 5. citans insuper Guttier. ubi supra à n. 5.* Porro responsionem extendit *Lott. loc. cit. n. 65. ad quasunque dignitates Ecclesiasticas; nec non n. 66. ad magistratus ecclesiasticos, quin & n. 68. ad feuda Ecclesiastica, nimirum hæc eo ipso amittenda, nisi ex tolerantia Ecclesie consuetudo contrarium obtinuerit: pro quo postremo citat Jo. And. ad c. fin. de cleric. conjugat.*

Questio 37. An extendatur quoque responsio ad beneficiatos Græcos.

R Espondeo negativè: sive Clerici & presbyteri Græci, seu Orientales conjugati legitime habere possunt beneficia, modò ea sint constituta more Græcorum; secus enim esset, si sit beneficium Latinorum. *Barb. loc. cit. n. 19. citans Carol. de Grassis de effectibus Clericalibus. sectu 5. & 25. & 42. & c.*

Questio 38. An ergo eo ipso jure amittantur quoque iura alia omnia ad beneficia, & in specie, quid à in hoc circa pensiones?

1. Respondeo quoad omnia affirmativè: dum enim matrimonium est status impossibilis cum beneficio, est etiam talis status respectu juris ad illud. *Castrop. loc. cit. n. 4. Sanch. loc. cit. n. 7. relatis plurimis. Garc. p. 11. c. 8. n. 2. sic inspirat hoc ipso expectativa, si quam habebat. Lott. cit. q. 26. n. 70. nec eam recuperat soluto matrimonio. Lott. ibid. juxta *gl. in c. unic. de cleric. conjug. in 6. v. Clericalis.* sic amittit jus accessus & regressus, & familia. *Parisi. l. 1. q. 6. v. 14. Barb. loc. cit. n. 15. Lott. loc. cit. n. 69. citans Chok. ad reg. 65. n. 7. Sanch. loc. cit. n. 7. sic pari modo amittit jus, si quod acquisivit ad beneficium vi electionis vel presentationis, ut *Parisi. l. 1. q. 1. n. 14.* dicens esse commune, & citans pro hoc *Covar. super 4. decret. p. 2. c. 6. §. 3. n. 5.* quia contrahens matrimonium hoc ipso tacite videtur renuntiare non tantum beneficio, sed & omni juri competenti ad beneficium Ecclesiasticum.**

2. Respondeo ad secundum: amittit quoque jus percipiendi pensiones Ecclesiasticas. *Lott. loc. cit. n. 67. Barb. loc. cit. n. 14. Castrop. cit. n. 4. citans Tusch. lit. p. concl. 717. n. 8. & seipsum d. 1. de benef. p. 11. §. ult. Paris. loc. cit. n. 15. (ubi, quòd talis tacite resignavit pensioni ex causa cessionis sibi reservata) citans pro hoc *Gigas de pension. q. 54. & Rot. in Adjacensi pensionis. 4. Junii 1546.* cum enim pensiones succedant loco beneficii, eodem modo vacant ac beneficia. *Castrop. loc. cit.**

Questio 39. An per matrimonium extinguatur quoque dispensatio aliàs obtenta, & habilitans ad beneficium?

R Espondeo negativè, *Garc. p. 11. c. 8. n. 2. ex Sanch. loc. cit. n. 7.*

Questio

Questio 40. An ergo etiam sponsalia seu matrimonium contractum per verba de futuro inducant hanc vacationem ipso jure, vel saltem per sententiam?

Respondeo ad primum negativè. Lott. loc. cit. n. 73. Sanch. loc. cit. nu. 1. Garc. loc. cit. nu. 19. Castrop. loc. cit. nu. 3. citans Less. ubi supra à nu. 114. Barb. loc. cit. n. 17. citans in super plures alios: sponsalia enim per verba de futuro non sunt matrimonium, sed via ad illud, ac proinde non constituunt statum incompatibilem cum beneficio. Castrop. loc. cit.

2. Respondeo ad secundum: Neque contraheuti sponsalia imminet pœna amissionis beneficii per sententiam. Lott. n. 74. quamvis Less. de justitia. l. 2. c. 34. n. 114. talem mereri privationem dicat, tum quod non possit retinere beneficium, si velit promissioni sponsalium satisfacere; tum quia decorat statum Ecclesiasticum, contrahendo sponsalia retento beneficio; quam tamen doctrinam Lessii non placere sibi, dicit Garc. n. 19.

Questio 41. Num beneficium ob initum matrimonium amissum adhuc vacans recuperet, dum uxor necdum consummato matrimonio ingreditur religionem, aut morte naturali decedit?

Respondeo negativè. Lott. cit. q. 26. n. 72. Castrop. loc. cit. n. 6. Sanch. cit. d. 42. n. 6. Garc. loc. cit. n. 3. Barb. loc. cit. n. 11. citans Squillant. Sayr. &c. à qua sententia communi Doctorum, quæ in hujusmodi vim magnam obtinet, etsi dicat Less. loc. cit. n. 113. se non facile recedere, inclinât tamen non parum in contrarium, nimirum quod talis in conscientia non reneatur jam dimittere beneficium (supponitur quod manserit in eius detentione) nisi per judicem priveretur. verum responsio nostra sequitur ex dictis; jus enim in beneficio extinguitur per matrimonium, etiam non consummatum. Barb. loc. cit. n. 20. Lott. loc. cit. Castrop. n. 3. jus autem beneficiorum semel extinctum non reviviscit sine nova collatione. Castrop. cit. n. 6.

Questio 42. An Episcopus dispensare possit, ut beneficiatus beneficium simplex retineat post matrimonium contractum, saltem cum virgine?

Respondeo negativè. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. nu. 7. dicens sic receptum communi omnium consensu, citans Host. Abb. Card. in c. Ioannes. & c. 1. de cleric. conjug. Castrop. loc. cit. n. 7. ed quod Clericus, dum transit ad statum conjugalem (ut unquam sub aliquibus circumstantiis retineat privilegium fori & Canonis. Lott. loc. cit. n. 61.) jure communi efficiatur laicus, in quo ut habeat beneficium, alius à pontifice dispensare nequit. Castrop. loc. cit.

Questio 43. An, & qualiter vacet beneficium ob matrimonium invalide, seu nulliter contractum?

Respondent primò universaliter, probabilius videri beneficium non vacare ipso jure ob contractum nulliter matrimonium, quæcunq; demum sit causa hujus nullitatis Less. de just. l. 2. c. 34. n. 113. Castrop. loc. cit. n. 9. Sanch. l. 7. de matrim. d. 43. n. 3. contra Decium. cons. 166. n. 1. vol. 1. Imol. in Clem. gratia. n. 25. de rescrip. Diaz. &

alios, censentes, privatum esse ipso jure, qui ignorantè bonâ fide nulliter contrahit matrimonium, non verò eum, qui scienter contrahit, ed quod sciens matrimonium nullum, non possit ceteri velle contrahere, sed illudere, adeoque nec velle renuntiare beneficio. Item contra Garc. loc. cit. n. 8. censentem contrarium, nempe non ignorantè, sed scienter contrahentem nulliter, esse ipso jure privatum, ed quod is gravissimè delinquat, attentando malitiosè statum incompatibilem cum beneficio assumere, ob quod delictum beneficio privatus sit ipso jure. argumento cap. eum qui. de preb. in 6. ignorantè verò contrahens non faciat actum beneficio contrarium, nec delinquat, nec dici possit facto suo renuntiare beneficio. Rationem responsionis hanc dat Castrop. cit. nu. 9. quod textus hanc privationem inducentes loquantur solum de matrimonio legitimo, ut patet ex tit. de Clericis conjugat. & ratione, quam dant hi textus; nimirum divinis obsequiis vacare non posse, qui uxori & voluptatibus carnis addictus est; hæc enim ratio locum habere nequit in contrahente nulliter, quippe qui per tale matrimonium non addicitur uxori: sic quoque nullibi in jure delictum illud matrimonium nulliter attentati hæc pœnâ privationis ipso jure affectum est. Et dum ignorantè quis processit, valet ratio à Garc. adducta, nempe quod neque delictum admittit, neque statum incompatibilem assumpsit, etsi assumere attentavit; nec censetur renunciasse quis beneficio, nisi casu, quo verò matrimonium contraxerit; hæc enim conditio involvitur. Castrop. n. 10. & huc ferè recidit ratio altera, quam adjicit Castrop. cit. n. 9. hinc jam

2. Respondent iidem Castrop. & Sanch. in particulari primò: quod beneficiatus in solis minoribus constitutus, contrahens matrimonium cum consanguinea vel affine in gradu prohibito (idem est de alio simili impedimento dirimente) non est ipso jure privatus beneficiis obtentis, sive ignorantè sive scienter processerit. Castrop. nu. 11. citans Sanch. ubi ante n. 5. Idem dicunt de constituto in ordinibus sacris. Castrop. n. 14. item de contrahente nulliter ob defectum formæ requisitæ; quia nempe contrahit sine parochio legitimo vel testibus. Castrop. n. 13. vel ex defectu consensûs proprii vel alterius partis. Castrop. n. 12. vel ob defectum ætatis Castrop. n. 16.

3. Verùm ab hac doctrinâ Thomæ Sanch: quod matrimonio existente nullo etiam ex alio defectu, quam ex defectu consensûs, ætatis, libertatis non inducatur vacatio beneficii ipso jure, sed tantum privatio per sententiam ob delictum; dum nimirum quis scienter contrahit nulliter; ab hac inquam, sententiâ cavendum esse ait Lott. l. 3. q. 26. n. 76. & n. 79. dicit hanc assertionem esse erroneam, ut advertunt Covar. de matrim. p. 2. c. 6. §. 3. n. 4. ad fin. Cavallos in suis communibus. tom. 1. q. 147. nu. 4. & 5. & Rotam sequi doctrinam contrariam. decis. 8. p. 3. recent. eandem doctrinam sequuntur Gonz. gl. 15. n. 44. & gl. 57. n. 44. & 45. ubi: quod quando lex ipsa vel dispositio potius consideravit ipsum factum, quam effectum, pœna incurritur ex solo facto; quamvis illud jure non subsistat. ut Bartol. in l. quid ergo. n. 1. ff. de his qui notantur infam. Et hinc Clericus contrahens nulliter perdit ipso jure beneficium. Item Fond. in qq. benef. p. 2. c. 5. n. 18. dicens in ordine ad incurrendam hanc pœnam privationis ipso jure non inspiciendam facti validitatem, sed factum ipsum, dissolvitque Lott. fundamenta

menta illius doctrinæ n. 80. & seq. dum ait primò n. 80. pœnam illam amissionis beneficii jure non pendere neque à tacitâ illâ renunciatione, neq; ex incompatibilitate ex statu contrario statui beneficii validè impresso, sed ab attentatione talis statûs, & productione talis statûs ad aliquod esse de facto; dum enim matrimonium non declaratur nullum, etiamsi existeret impedimentum Canonicum, quia tamen haberet consensum, in quo consistit tota ejus formalitas seu forma, tenet mero jure, & inducit publicam honestatem. Dum secundò ait n. 80. & 81. non urgere, quòd dicitur, nullum reperiri textum inducentem hanc amissionem ipso jure, & pœnalia non esse extendenda; nam advertendum, rationem textûs in c. 1. de Cleric. conjugat. non fundari super alio, quàm super ineongruentia facti respectu statûs, quæ tam est in matrimonio de facto, quàm in matrimonio de jure; modò appareat de ejus formalitate ex consensu. Et pœnam ibi inductam non respicere aliud, quàm injuriam statui Clericali illatam: quin & ipsi Papæ per actum illum statui Clericali contrarium, ut ex textu dicto notat Cardin. in c. Joannes. n. 9. atque ita pœnam hanc non extendi à casu ad casum; cum militet semper eadem punitionis ratio (ubi autem viget eadem ratio, non dicitur casus comprehensus per extensionem, sed per intensionem. Lott. n. 83. juxta l. jura. ff. de LL. l. si liberum. c. de nuptiis &c.) ac propterea non attendi validitatem vel invaliditatem matrimonii, dum legislator magis consideravit factum, ex quo conturgit delictum, quàm juris effectum, ut Cardin. in Clem. 1. n. 2. de consang. & affin. & Felin. in c. ex tenore. n. 9. de rescrip. quin & (quod etiam directè oppugnare videtur doctrinam Garciz, & aliorum, consentium ignoranter bonâ fide contrahentem nulliter non privari ipso jure) Ecclesia (quæ aliàs de occultis seu internis non judicat) ex eo actu adveniãte statui Clericali censet Clericum habere beneficium pro derelicto, & ideo illum tanquam transfugam dictâ pœnâ punit; licet enim conjugium posset esse honestum (idem est, dum nulliter contractum sine culpa ab insciente) electionem tamen meliorem deseruisse, transgressio est, ut inquit textus in c. 120. q. 3. Lott. n. 84. & 85.

4. Porro hic notandum, quòd etsi plures & communitus adhareant huic doctrinæ; nimirum vacare ipso jure beneficia ob matrimonium nulliter contractum, sive scienter sive inscienter; aliqui tamen eorum expectandam dicant sententiam declaratoriam facti, nisi factum sit adeò notorium, ut non esset expectanda declaratio. sic sentit S. Felicius decis. 15. apud Tond. p. 2. c. 5. §. 5. n. 22. ubi etiam n. 24. observat idem Tond. pariter ipso jure amitti quoque pensiones ob matrimonium nulliter contractum ob alium, quàm defectum consensûs. Nunc ergo relinquendo, vel potiùs præsciudendo ab illa doctrina Castrop. & Sanch. & supponendo tantisper hanc Lotterii doctrinam, aliorumque, hinc inde tamen eam variè modificantium, juxta illam respondendum in particulari, quare sit

Questio 44. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu consensûs?

1. Respondeo primò: si defectus consensûs sit ex parte ipsius beneficiati, ob ejus v. g. amentiam, vel vim, aut etiam metum cadentem

in virum constantem, non vacant ejus beneficia nec ipso jure, nec per sententiam; quia nec matrimonium verè assumptum, nec verè attentatum assumere. Lott. loc. cit. n. 75. Barb. loc. cit. n. 18. Garc. p. 11. c. 8. n. 10. Sanch. loc. cit. d. 43. n. 7. Castrop. loc. cit. n. 12. Et est communis omnium; tam qui sequuntur doctrinam illam aliàs generalem Sanch. quàm qui contrariam sectantur viam.

2. Respondeo secundò: si defectus ille consensus sit ex parte beneficiati, utpote si sit & simulatè solum contentientis, vacant ipso jure ejus beneficia, ob attentatum matrimonium. Castrop. cit. n. 12. ex sententia & juxta doctrinam aliorum illorum auctorum, etsi ipse, ut vidimus, sentiat contrarium.

3. Respondeo tertio: si defectus consensus est ex parte mulieris, sive illa vi & metu compulsâ, vel etiam aliàs si sit contrahat, vel etiam ob amentiam similève impedimentum consensum liberum præbere nequeat, beneficiarius amittit ipso jure beneficium; quia undecunque demum ortus ille defectus consensus in muliere, ex parte Clerici de facto est matrimonium attentatum, & quidem culpabiliter, dum istum defectum scit Clericus. Castrop. cit. n. 12. ex mente aliorum illorum auctorum. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 6. & id quidem conformiùs ad doctrinam illam generalem Lott. contra Garciam, qui quidè admittit prius, dum nimirum deest consensus ille ob vim vel metum: & n. 12. citat pro hoc Sayr. de cens. l. 6. c. 5. n. 13. Gigas de pens. q. 54. n. 10. Diaz &c. negat tamen n. 11. de altero; dum nimirum ille consensus deficit ob amentiam, eò quòd hoc sit perinde ac contrahere cum imagine aut dormiente, & citat pro hoc Gigas ubi ante. Rosiniac. de benef. c. 3. contra Sayr. Azor & alios. Porro notandum hic ex Tond. p. 2. c. 5. §. 2. n. 18. in fine; quòd etli consensus hic deficit, quando quis ex metu, aut non habens intellectum, contraxit, non tamen censetur defecisse, dum verè præstitus est; lex tamen illum annullat.

Questio 45. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu atatis, eò quòd alterque, vel alteruter sit impubes, neque malitia suppleat intellectum, neque ut addit Azor. sint proximi pubertatis, qualis censetur, qui distat solum 6. mensibus à pubertate?

Respondeo: stante etiam de cetero sententiâ illâ Lotterii, si Clericus, esto, ipse sit pubes, contrahat, sive scienter, sive inscienter, cum impubere, etiam non secutâ copulâ, ut expressè addit Garc. non videtur adhuc ipso jure amittere beneficium, eò quòd talis contractus, etiam celebratus per verba de præsentî, ex juris interpretatione resolvatur in sponsalia de futuro, juxta c. univ. de sponsal. impub. in 6. omnes autem sentiant per sponsalia de futuro non vacare beneficium (& ut Castrop. licet diceretur matrimonium attentatum, dicta tamen vacatio non inducatur ob quamcunque attentationem, sed ob attentationem nullam inducentem obligationem) Castrop. loc. cit. n. 15. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 15. Garc. loc. cit. n. 20. & 21. citans insuper Diaz. in pract. crimin. c. 80. n. 6. Covar. 4. decretal. p. 2. c. 6. §. 3. n. 4. Juli. Clar. pract. l. 5. q. 73. n. 3. &c. contra Rotam. decis. 1. de sponsal. in antiq. Staph. de lit. grat. tit. de var. mod. var. modo. §. num. 9. Maudol. de atate minori. Decia. l. 7. c. 22.

l. 7. c. 22. n. 7. citatos à Castrop. item contra alios limitatiùs aliquantò procedentes, dum volunt per di beneficium ipso jure, si Clericus sit pubes, secus si is sit impubes; vel etiam, si is scienter contraxit cum impubere, secus si inscienter.

Questio 46. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu forma requisita à Trid. nempe sine parocho legitimo aut testibus?

Respondeo: conformiùs & magis consequenter ad sententiam illam Lotterii dici vacare beneficium ipso jure; matrimonium siquidem contractum cum impedimento dirimente eatenus privat ipso beneficio, quatenus contrahens attentavit ipso facto situm incompatibile assumere; hæc autem eadem ratio militat, dum matrimonium est nullum ex defectu hujus formæ requisitæ. Castrop. loc. cit. n. 13. contra Garc. loc. cit. n. 15. innitentem huic fundamento; quòd ex actu nullo propter defectum formæ, seu solemnitatis non incurrat pœna, ut Sanch. de matrim. l. 3. d. 2. n. 8. & non adhibita formæ requisita perinde sit, ac si actus non fieret; & citantem pro se Sanch. loc. cit. d. 48. n. 8. Ledesin. de matrim. q. 55. num. 9. dub. 4. Rodriq. in sum. c. 30. nu. 9. Vegam. p. 1. c. 36. casu 20. ad quartum &c.

Questio 47. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter, quia beneficiatus erat in ordinibus sacris?

Respondeo: magis consequenter dici vacare ipso jure propterea beneficium; eò quòd sicut ligati alio impedimento dirimente, v. g. consanguinitatis, affinitatis, sint aqùè inhabiles ad contrahendum, quàm constitutus in ordinibus sacris, & tamen incurrant dictam pœnam. Castrop. loc. cit. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 5. citans Covar. de matrim. p. 2. c. 6. §. 3. n. 4. Staph. de lit. grat. rit. de var. mod. vac. modo 5. nu. 8. Cuch. in institut. majorib. l. 4. tit. 12. n. 21. Rossiniac. Anchar. & alios, quos citat Garc. loc. cit. n. 18. contra Lessl. de justitia. l. 2. c. 34. n. 115. qui hanc dat rationem; quòd matrimonium illud sit irritum, & talis compellendus manere in suo ordine suscepto; unde non conveniat, ut ipso facto sit privatus, ne fortè cogatur mendicare. sed hæc ratio firma non est; quia habet etiam locum in privando per sententiam. Item contra Barb. l. 3. juris Eccles. c. 14. n. 16. citantem pro hoc Sanch. de matrim. l. 7. d. 42. n. 4. Filiuc. tr. 41. c. 8. n. 6. &c. item contra Garc. loc. cit. n. 17. insistentem fundamento jam refutato, quòd talis sit omnino inhabilis ad contrahendum, adeò que solum veniat privandus per sententiam; ac citantem insuper pro hoc gl. fin. Imol. in c. 1. de cleric. conjugatis. Enriquez. in sum. l. 7. c. 36. §. 1. Maillard. concl. 182. n. 5. & 6. qui etiam dicat esse communiorem. Sayrum Nav. Lopez. &c.

Questio 48. An ex consensu & auctoritate Episcopi sacerdos possit redire ad beneficium, postquam doluit de matrimonio à se nulliter contracto?

Respondet Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 8. affirmativè; eò quòd in c. sanè. de cleric. conjug. concedatur Episcopo, ut juris rigorem hac in parte relaxare valeat eà conditione; si clericus longam pœ-

nitentiam egerit & laudabilem vitam: verùm id intelligendum de alio beneficio; beneficium siquidem quod is amisit, dum diu vacare non debet, usque dum is longam pœnitentiam agat; vel certe denuo vacaret possessore intermedio defuncto; aut etiam si adhuc à prima vacatione pergeret vacare. Intelligendum tamen non est, quòd illud denuo possit adire, etiam post actam pœnitentiam sine nova collatione, juxta dicta supra.

Questio 49. An, & quid probandum impetranti beneficium vacans ob contractum matrimonium?

1. **R**espondeo primò: debet probare factum ipsum matrimonii contracti formaliter per verba de præfenti; adeò que non sufficit probare sponsalia. Lott. l. 3. q. 26. n. 73. non tamen tenetur probare subsecuram copulam; quia, ut dictum etiam matrimonium non consummatum parit dictum effectum amissionis beneficii.

2. Respondeo secundo: hoc ipsum factum matrimonii debet probari indubitanter, ut ex eo inducatur vacatio beneficii. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 14. n. 8. ubi addit, hinc non sufficere, quòd lata esset sententia pro validitate matrimonii, si pendet causa restitutionis in integrum: pro quo citat Calder. decis. 180. n. 1. quod tamen credo non subsistere in casu attentati matrimonii; sufficeret enim hanc attentationem probari indubitanter, etsi matrimonium esset, & per sententiam declararetur nullum; idque consequenter dictis.

Questio 50. An, & qualiter vacet beneficium per ingressum religionis?

1. **R**espondeo: per professionem religiosam tacitam vel expressam beneficia in statu seculari obrenta ipso jure vacant. Lott. l. 3. q. 26. nu. 8. (ubi: quòd quando obtinens in titulum beneficium faculare efficitur religiosus, per ingressum religionis inducitur vacatio ipso jure) C. de Luca. de benef. d. 62. nu. 4. Castrop. loc. cit. p. 3. §. 7. n. 1. Garc. p. 11. c. 9. n. 1. Gonz. gl. 15. n. 45. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 14. nu. 3. citatis quamplurimis juxta c. beneficium. de regularib. in 6. & ibi DD. communiter: ex quo textu etsi aliqui, ut Pavin. de pot. cap. sed. vac. prelud. 7. n. 10. Staphil. de lit. grat. rit. de var. mod. vac. modo 6. nu. 1. simplicem vacationem desumant; rectiùs tamen inde deducitur, quòd vacatio hæc inducatur ipso jure. Lott. loc. cit. citans pro hoc Tholosan. de benef. c. 25. n. 18. Rotam in Toleran. benef. 6. Junii 1605. Ratio autem hujus datur à Castrop. loc. cit. quia per professionem religiosam religiosus redditur incapax dominii, & habendi quid proprium. sic Lott. loc. cit. n. 9. rationem hujus vacationis in incompatibilitate statûs regularis cum ipso beneficio constituit. Parimodo ipso jure vacant omnia jura ad beneficia, & pensiones Ecclesiastica amittuntur. Card. Luca loc. cit. n. 5. Castrop. loc. cit. citans Sanch. in Decalog. c. 4. n. 5. & 15. Barb. loc. cit. & citati ab eo pro primaria responsione.

2. Dixi primò: per professionem religiosam; qualis quia non est, quam emittunt quorundam ordinum militarium professi, puta equites S. Jacobi Calatravæ, Alacantariæ &c. utpote qui religiosi non sunt, per hanc professionem non vacant eorum beneficia & pensiones (vide tamen quæ habet Garc. p. 7. c. 10. n. 9. ubi ex Hojeda; quòd

Commendatario ordinis S. Jacobi Calatrava & Alacantara, & similibus admitti non possunt ad beneficia facularia, cum sint religiosi, & Canonico- rum S. Augustini Regulam teneant; Et quæ habet idem Garc. p. 1. c. 4. à nu. 21. ubi: quidquid sit de hoc, an sint verè religiosi, an solum largo modo (quod secundum rectius dicitur) sunt tamen personæ Ecclesiastica, & ad effectum, ut non possint habere beneficia facularia, cenferi regulares, ut constat ex constitut. 71. Pii V.) secus est de Equitibus S. Joannis seu Melitenibus, utpote qui professionem religiosam emittunt, & sunt propriè religiosi. Barb. loc. cit. Castrop. loc. cit. nu. 2. citans Sanch. l. 7. in decal. c. 29. n. 4.

3. Dixi secundò: per professionem expressam vel tacitam; circa quod obiter hic observandum primò: professionem tacitam illam dici, quæ inferitur per conjecturas & signa extrinseca. Lott. l. 3. q. 26. n. 38. & fieri censetur per actum aliquem professis proprium, v. g. per præsentiam in Capitulo & actibus Capitularibus, & ferendo suffragium; ac præcipuè per gestationem habitus professorum distincti ab habitu non professorum (non distinctione aliquà latente, puta, ex benedictione, sed patente ex colore, vel scissura, aliave extrinseca formâ. Lott. n. 42.) scienter suscepti (intellige solenniter de manu habentis potestatem. Lott. n. 39, citans Decian. cons. 18. nu. 11. l. 3. Gratian. discept. for. c. 49. n. 37. item sciente Capitulo; si enim aliàs novitius exacto probationis anno continuaret in gestatione habitus professorum, etiam distincti, non sciente vel consentiente Capitulo, non induceretur tacita professio; eò quòd non sufficiat ad hoc, quòd ingressus religionem declaret factò aliquo se profiteri; sed exigitur simultanea acceptio Superioris & Conventus. Lott. n. 47. citans Menoch. lib. 6. presump. 83. n. 15. Azor. p. 1. l. 12. c. 5. q. 3.) & delati ad dies aliquot; hoc enim ipso fit tacitè professus & religioni obligatus, vide Engels ad. rit. de regular. n. 25. dum de cetero per habitus, quem novitii soli gestare solent, gestationem, etiam ad viginti annos non induceretur professio tacita. Lott. n. 43. ex Abb. in c. ex parte. de regular. n. 3. Secundò: hanc tacitam professionem per Trid. sess. 25. de regular. c. 15. nec alibi sublatam esse. Lott. loc. cit. nu. 40. Engels loc. cit. Garc. p. 11. c. 9. nu. 8. juxta declarationem sacræ Congreg. modò tamen servetur forma & modus à Trid. loc. cit. præscriptus; ut scilicet actus ille, per quem inducitur hæc tacita professio, fiat liberè, scienter, cum intentione profitendi post annum 16. ætatis, & tempus novitatus absolutum à religione acceptetur & c. Engels & Garc. ll. cit. Miranda in Manual. Prælat. tom. 1. q. 24. n. 12. Barb. ad cit. c. 15. Trid. Porò his non obstantibus, si dispensetur cum novitio, inducenda aliàs per professionem vacatio impeditur, etiam securà professione, sive hæc dispensatio fiat per modum commendæ per Papam, sive aliter, ut non ipse religiosus, sed monasterium ex ejus persona fruatur beneficio, ut Staph. de lit. grat. rit. de var. mod. var. modo. 6. n. 4. Lott. cit. q. 26. n. 14.

Quæstio 51. Num professione existente nullâ, vacant adhuc beneficia, sicut dictum de matrimonio nulliter contracto?

Respondeo negativè; sed declaratâ professione nullâ reperere, seu adire potest suum beneficium: sive hæc nullitas proveniat ex defectu

ætatis, sive ex defectu vel interpolatione Novitatus, vel aliunde. Lott. cit. q. 26. n. 32. disparitas videtur ex eo erui, quòd ut dictum, beneficiatus contrahens matrimonium deserat electionem status melioris, ob quod punitur dictâ privatione beneficii; in præsentem autem assumitur vel attenuatur status melior, ob quod nemo privandus.

Quæstio 52. An etiam citra emissam professionem per ingressum religionis (prou contingit in Societate Iesu, ubi vota emissâ post biennium Novitatus simplicia constituunt verè religiosum, speciali jure, seu pontifice sic statuente; adeoque ibi ingressus in religionem distinguitur ab emissione professionis, per quam aliàs in aliis ordinibus ingreditur quis religionem) vacent beneficia præhabita?

Respondeo: per dictum ingressum religionis in Societate non vacant ipso jure habita aliàs tempore novitatus beneficia, nec pensiones, sed has & illa validè & licitè retinere possunt, tametsi non possint de illis, eorumque fructibus sine consensu Superioris sui, saltem licitè, disponere; quia per dicta vota non privantur dominio. Castrop. loc. cit. n. 7. Barb. juris Eccl. l. 3. r. 14. n. 5. Sanch. in Decalog. l. 7. c. 29. num. 10. Veruntamen ex præscripto ipsius Societatis, nimirum can. 5. congreg. 3. generalis. antequam dicta vota simplicia emittantur, seu ante ingressum in societatem beneficia quæcung; Ecclesiastica habita resignare debent, non obstantes Can. congreg. prime. quo cautum aliàs erat, ne hostri, qui tempore novitatus haberent beneficia, cogerentur ea relinquere ante professionem, nisi jubente Generali, Commissario, vel Provinciali post annum primum probationis. Atque ita modò post expletum Novitatum vacant eorum beneficia non aliunde, quàm vi dictæ resignationis factæ. Castrop. loc. cit. Sanch. loc. cit. n. 7. de cetero per professionem solennem, uti & per vota Coadjutorum (utpote per quæ redduntur omnino incapaces bona vel jura acquirenda & retinendi) vacant ipso jure beneficia ab iis habita in sæculo. Barb. loc. cit. n. 4. Castrop. cit. n. 7.

Quæstio 53. Quid hac in re dicendum de Conuersis?

Respondeo primò: supponendo juxta c. ut lex. 27. q. 1. duplex esse genus Conuersorum, videlicet professorum, & non professorum. Lott. l. 3. q. 26. n. 21. Conuersus professor dicitur, qui ingressus monasterium vel Ecclesiam regularem non simpliciter tantum obedientiam, sed formaliter emittit obedientiam monachalem, æquipollentem professioni, qualis dicitur ea juxta Archid. in cit. c. ut lex. ubi quis abnegat propriam voluntatem, & deinceps eam (intellige plenè, & in omnibus, & in perpetuum) subijcit voluntati Superioris regularis. Lott. loc. cit. à nu. 19. Conuersus non professus est, qui solum ingressus monasterium assumpsit habitum, & simpliciter obedientiam promittit citra formalem illam emissionem obedientiæ monachalis. Inferitur ex iis, quæ habet Lott. loc. cit. n. 18. quem in finem notanda, quæ habet Lott. ibid. à n. 15. ex Gemin. in c. beneficium. de regular. in 6. n. 5. ubi: quòd valde inter se differant hæc duo; ingredi monasterium, & ingredi religionem; ac proinde ex uno ad aliud male inferri; ingressus enim monasterium conficitur per

per assumptionem habitus; ingressus in religionem non nisi per professionem, seu emissionem 3. votorum substantialium solennium, intellige, extra societatem Jesu. hoc supposito,

2. Respondeo secundo: Conversum professum hoc ipso amittere per talem professionem beneficium; Conversi verò non professi beneficia, si quæ habet, non videri eo ipso per talem ingressum amitti, pari ferè ratione, quâ paulo post dicitur de Novitio; licet enim Conversus, ut ait Lott. *loc. cit. n. 18.* per transitum ad Ecclesiam regularem intelligatur vovisse, & renunciare propriis, ut *gl. in cit. c. ut lex.* possitque videri transivisse ad statum incompatibilem cum beneficio; id tamen non intelligendum, nisi quando secuta esset formaliter emissa illa obedientia monachalis, æquipollens professioni, ac si evaderet Conversus professus.

Questio 54. An vacent beneficia per ingressum monasterii, seu per Novitiatum, præcipuè, si is ultra tempus consuetum produceretur?

Respondeo ad primum negativè: seu novitium retinere sua beneficia. *Castrop. loc. cit. n. 3. Lott. cit. q. 26. à nu. 10. & n. 24.* cum communi, constat expresse ex *cit. c. beneficium, de regular.* siquidem ante professionem expressam seu verbalem, vel tacitam non potest prætendi status ille incompatibilis impressus; cum novitius (ut cum *gl. in cit. c. beneficium. v. conferre* inquit *Nav. conf. 4. de Sacramentis non iterand. Sayr. in floribus. decis. 14.*) teneat medium quandam statum inter secularem & religiosum, & sit quasi dubius de statu suo futuro. *Lott. n. 10. & 11.* adedque non tantum retinet suum beneficium, sed etiam est capax aliorum, siquæ illi conferantur. *Lott. nu. 13.* de quo postremo actum à nobis alibi. Unde etiam, sicut ingressus monasterium, receptusque ad habitum, si quidquam conferat, donetque monasterio, & mox ad seculum regrediatur, omnia donata habet ut prius, resoluta donatione, etiam citra aliquod pactum. *Lott. n. 23.* citans *Nattam. conf. 180. n. 5. Dec. conf. 56. nu. 5. Rodriq. de regular. tom. 2. q. 48. a. 12. & c.* ita etiam remanet cum suis beneficiis, etiam si ea resignavit spontè, sub iis nempe circumstantiis, de quibus *c. beneficium.* & sub ea forma & tempore, quæ præscripta *Trid. sess. 25. c. 16. de regular.* dicitur enim ibi; quod ea resignatio fortitura non sit effectum, nisi secuta professione, adeoque suspensa manet executio, donec facta sit professio, tamen si, facta professione non dicatur in eo casu vacare beneficium per professionem, sed per factam resignationem ante professionem. *Lott. n. 25.* Verum an & qualiter ingressus, vel ingressurus monasterium resignare possit, de hoc infra.

Questio 55. An vacent si novitiatum produceretur ultra consuetum tempus?

Respondeo: dum absoluto consueto Novitiatum tempore is prorogaretur, non censetur adhuc vacare novitii beneficium; tum quia prorogatio Novitiatum fit cum qualitatibus sibi propriis: tum quia facta hæc prorogatione, liberum est Novitio ad seculum redire; si autem tempore illius prorogationis amitteret beneficia, per hoc diminueretur illa libertas. *Castrop. cit. nu. 3.* citans *Sanch. in Decalog. l. 7. c. 4. n. 6.* Mandos, in *casibus Annalibus, n. 63. c. 192.* proceditque id ipsum non so-

lum, ubi ex iusta causâ prorogaretur Novitiatum, v. g. dum ei, qui anno 14. ætatis ingressus Novitiatum absolvendum intra annum Novitiatum prorogatur ad annum 16. quia ante hunc nequit emitte- re professionem juxta *Trid.* non vacant illius beneficia secundo illo anno prorogati Novitiatum. *Castrop. cit. n. 3.* citans *Sanch. ubi ante.* & *Lancelot. instit. juris can. l. 1. cit. de regular. §. etsi contigerit.* Verum etiam, ubi absque causâ prorogaretur, & differretur professio; quia solum cautum, ut professione vacent beneficia. *Castrop. loc. cit. n. 4.* qui tamen ait, in hoc casu posse Episcopum, cui beneficium Novitii subijcitur, agere contra novitium tanquam illegitimè absentem, & procedere usque ad beneficii privationem, quod intelligendum de beneficiis residentiam-requiritibus.

Questio 56. Ad quem ergo spectent fructus beneficii retenti à Novitio tempore Novitiatum?

Respondeo: fructus perceptibiles ex illo beneficio in absentia, acquiruntur Novitio, utpote qui verè retinet titulum & possessionem beneficii, & is de iis tanquam de bonis propriis disponere potest. *Garc. p. 11. c. 9. nu. 28. Castrop. loc. cit. n. 5.* citans *Sanch. ubi ante. n. 18.* *Suar. tom. 3. de relig. l. 5. c. 16. n. 12.* In beneficiis verò iis, quæ fructus non habent in absentia, ut in Canonicatibus & præbendis, quorum fructus residendo lucrifunt, non lucrabitur Novitius interim fructus. *Garc. loc. cit. num. 31.* idem est de distributionibus quotidianis, anniversariis, & similibus personalem residentiam-requiritibus; hæc Novitio non debent concedi; quia non reputatur ut præsens; cum Novitiatum non sit ex causâ à jure expressis, ob quas absens reputari debet pro præsentem, etiam in ordine ad hunc effectum. *Castrop. Suar. Garc. loc. cit.* Porro quid sit circa electionem, & nominationem, quæ etiam sunt fructus beneficii, an vocandus, nec ne sit Novitius ad eas, dictum est in *tr. de elect.* vide *Castrop. loc. cit.*

Questio 57. Quid sit circa administrationem beneficii interea temporis?

Respondeo: beneficium novitii, si opus est (hoc est si servitium requirat) tempore probationis administrari debet per Vicarium, congruè illi portione fructuum assignatâ. *Laym. ad c. ex transmissa. de elect. num. 4.* remittens ad seipsum *l. 3. Th. mor. tr. 5. c. 7. q. 5.* *Garc. p. 11. c. 9. n. 29.* qui etiam *n. 30.* addit, quod si curatum sit beneficium, deberet obtinere licentiam Ordinarii in scriptis, juxta decretum *Trid. sess. 23. c. 1.* & si Ordinarius nollet eam dare, esset appellandum & recurrendum ad Superiorem.

Questio 58. Qualiter concipienda supplicatio in impetratione beneficii vacantis ob ingressum religionis, & hæc causa narrata verificanda?

1. Respondeo ad primum: debet narrari ingressus monasterii vel domus regularis, ac insuper addi, talem in ea domo professionem emisisse. *Lott. l. 3. q. 26. n. 29.*

2. Respondeo ad secundum primum: debet emissio professionis verificari coram executore. *Lott. n. 30.* juxta *decis. Gregor. 382.*

3. Secun-

3. Secundò : videtur sufficere probatio semiplena per famam. Lott. n. 31. dicens, sic videri supponere dictam Gregor. decis. Et sic videri voluisse Rotam decis. 1119. n. 1. l. 3. p. 3. divers. Idque, dum ipse ingressus religionem non contradicit; jam enim agitur de nullius, vel certè modico ejus præjudicio; cum quandocunque declarata nullâ professione, repetiturus sit suum beneficium. Lott. n. 32.

4. Tertio: tamen si æquè obliget professio tacita ac expressa; quia tamen longè fortior (intelligit ad generandam certitudinem) reputeretur professio verbalis, & expressa propter formalem votorum emissionem; utpote quæ non admittit exceptionem vis & metus (etiam si præcesserit protestatio, nisi cum hac qualitate, quod metus talis sit, qui cadat in virum constantem) & debilior professio tacita, etiam quæ fit ex delatione habitus, utpote quæ non effertur ultra vim probationis præsumptæ; & hinc admittit exceptionem præexistentis metus cujusvis, de quo protestatum, ut Innoc. Abb. in c. 1. de his, quæ sunt metus causâ: hinc, inquam, perpendenda diligenter sunt per impetrantes ex hac vacatione, quæ dicta sunt supra de professione tacita, Lott. n. 48. præter quæ & illud est, quod ait Lott. n. 45. citato pro hoc Gemin. in c. non solam. nu. 6. de regular. in 6. & Abb. in clem. Clerici. n. 3. licet multa sint signa, ex quibus colligitur animus profitendi, nihilominus nullum ex his attendi, si extra Conventum fiat.

Quæstio 59. An, & qualiter vacet beneficium per militiam secularem?

1. Respondeo primò: vacat ipso jure per hoc, quod quis ingreditur militiam, seu fit miles secularis. Paris. de resig. l. 1. q. 1. n. 22. Lott. l. 3. q. 26. n. 84. Gonz. gl. 14. nu. 36. & gl. 15. nu. 54. qui omnes tres citant gl. in c. ult. de Cleric. non resid. v. redierint. Gigas. de pensio. q. 55. n. 2. Julius Clar. in pr. crimin. s. fin. q. 73. &c. Item Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 12. in fine. Tond. p. 2. c. 5. s. 5. nu. 19. & plenius p. 2. c. 74. n. 12. Barb. l. 3. juris Eccl. c. 14. n. 41. qui AA. omnes dant eandem rationem, quæ est in contrahente matrimonium; nempe quod talis assumendo statum illum militiæ secularis incompatibilem cum beneficio, hoc ipso censeatur habere beneficium pro derelicto, & illi tacitè renunciare. quod usque adeo verum est, ut si ex integro redeat ad clericatum, non recuperet beneficium, quamvis illud nondum alteri esset collatum; quia jam per militiam fuit inducta vacatio, quæ sine nova collatione non extinguitur. Barb. loc. cit. & Ricciull. de jure personar. l. 7. c. 5. n. 17.

2. Respondeo secundò: idem procedere in beneficiato in sacris constituto; uti id inferitur ex dictis de tali contrahente matrimonium ob eandem rationem; quamvis contrarium tradat Barb. loc. cit. n. 32. ex Ricciull. ubi ante nu. 31. ubi is post multos, quos refert, resolvit, in clerico in sacris constituto non censi per hoc ipso jure inductam vacationem beneficiorum; sed magis venire inducendam per sententiam.

3. Respondeo tamen tertio: contra eundem Ricciull. in quantum apud Barb. loc. cit. nu. 19. & 20. dicit, quod etiam si talis beneficiatus, postquam fuerit in matriculam militum inscriptus poeniteat, & paucis post diebus, antequàm seiva exerceat, deposito cingulo militari iterum vestes clericales reassumat, adhuc tamen dicatur recessisse à statu or-

dinis, hoc est, clericali, ita ut nova clericalis habitus reassumptio ad recuperanda beneficia, quæ ante militiam obtinebat, & per eam ipso jure vacarent, ipsi non sufficiat: limitandam videri responsionem primam; nempe quod beneficiatus per hoc præcisè non fit privatus ipso jure beneficiis, aut illis tacitè renunciâsse censeatur, quod se militiæ seculari adscribi fecit, nisi insuper militiam sequatur, & arma militaria exerceat; ac proinde, dum Gl. in c. sui. de cleric. non resid. dicit, quod ex quo quis factus est miles, censeatur habere Ecclesiam pro derelicto, & quod Episcopus statim ejus beneficium conferre possit, id intelligendum cum effectu; nempe quando exercet in effectu militiam, ita ut sola descriptio non sufficiat ad privationem ipso jure. Tond. cit. c. 74. n. 13. & 15. citans pro hac limitatione Rebuff. in tr. de nominat. q. fin. nu. 18. &c. eamque confirmans ex eo, quod militia clericis solo jure positivo Ecclesiastico interdicta; quæ tamen confirmatio non est solida; cum plura prohibeantur clerico solo jure positivo Ecclesiastico, sub pœna tamen privationis ipso actu. Eandem limitationem tradit Azor. loc. cit. dum ait: si beneficiarius miles factus, ad bellum progressus, in eo dimicat, hoc ipso beneficium pro derelicto habere intelligitur, & Ordinarius potest illud alteri conferre. Idem tradere videtur Lott. loc. cit. n. 90. ubi ait, hæc quoad hanc pœnam amissionis beneficii ipso jure non ita de plano procedere intelligerem, saltem ubi ad seiva non est devenit, nisi tamen vel ipsa solius habitus clericalis abjectio hanc pœnam hodie inferret ex constituto. Sixti v. sub dato 5. idus Januarii. 1588. quæ in Bullario novo est 97. verum de hoc postremo inferius, vide tantisper de hoc Lott. cit. n. 90.

Quæstio 60. An, & qualiter vacet beneficium per captivitatem, maxime diuturnam, & apud infideles, vel incarcerationem perpetuam, quæ referri posse videntur ad mortem civilem?

1. Respondeo ad primum negativè: C. Luca. de benef. d. 16. à n. 11. neque enim Christiani, dum ab infidelibus, aut hæreticis in odium fidei capiuntur, eorum servi efficiuntur, aut jura sua civilia vel Ecclesiastica amittere censendum esse. Laym. ad c. si Episcopus. de suppl. negli. Pralat. in 6. dum autem cit. c. si Episcopus. dicitur, quod Episcopo in captivitatem redacto Ecclesia vacare censeatur, & jurisdictio ad Capitulum devolvatur, non declaratur, Ecclesiam per Episcopi captivitatem verè viduatam; quia sit ita esset, disponeretur utique, eam de novo pastore, seu sponso providendam esse; jam verò in cit. c. solum adhibetur remedium provisionale, quod non solum intrat ob impedimentum resultans à captivitate, sed etiam ex quocunque alio (puta amentia vel profectio) Episcopi in partes remotas, non constituto vicario, ut Laym. loc. cit.) ob quod Capitulum suscipit Ecclesiæ administrationem, donec à Sede Apostolica aliud ordinetur. C. Luca. loc. cit. n. 11. licet autem tunc perinde censi debet, ac si sedes vacaret, Laym. loc. cit. & in casu hujus impedimenti adhiberi videatur & soleat terminus viduitatis; id tamen fit per quandam improprium loquendi modum; quemadmodum, etsi mulier habens virum captivum, vel etiam deportatum, aut ad triemes damnatum, aut capitaliter bannitum, reputatur vidua,

dua, & gaudet privilegijs de jure viduæ competentibus, ut Ridolphin. in pr. p. 3. c. 4. nu. 19. & seq. non tamen sequitur, matrimonium esse solum, illamque verè viduam esse; ita ferè C. Luca, loc. cit. unde jam etiam infert idem Card. n. 13. juncto n. 3. quòd si beneficiatus moriatur in captivitate, vacant beneficia ejus per mortem naturalem, debeátque attendi tempus mortis hujus naturalis, non verò civilis, nempe captivitatis, non attentò hac in parte, seu in materia Canonica beneficiaria jure civili (ut communiter scribentes in l. ex omnibus. & l. seq. ff. de captivis & postliminiò reversis.) disponente, quòd moriens in captivitate ex fictione legis Cornelia fingatur mortuus ipsà præambula captivitatis horà, ad quam mors naturalis, licet ex longo intervallo secuta, retrahatur, dum versatur in materia spirituali & Canonica, in qua habemus sacros Canones, Apostolicas constitutiones, ac regulas particulares, cum quibus, & non

cum jure civili procedi debet, potissimum cum jus Canonicum non facillè admittat istiusmodi fictiones continentes mendacium, etsi non peccaminosum.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, conficitur ex eo, quod tradunt Tond. p. 1. c. 27. n. 25. & Lott. l. 3. q. 33. n. 53. si enim clericus legitime condemnatus ad perpetuos carceres (quæ pœna æquiparatur pœnæ damnationis ad metallum) non propterea privatus est beneficiis, dum aliud nihil dictum in sententia, ut isti AA. & de quo nos infra. Neque delictum, ob quod damnatus, inducit ipso jure hanc privationem, multò minus censetur ipso jure privatus, dum injustè detinetur perpetuo carceres; & de eo idem ferè dicendum videtur, quod antè dictum de captivo, quòd quasi, non verò verè vacet ejus prælatura vel beneficium, ut ab alio impetrari possit.

CAPUT SECUNDUM.

DE VACATIONE PER ASSECVTIONEM AL- TERIVS BENEFICII.

PARAGRAPHVS I.

De incompatibilitate benefici-
ciorum ob unius sufficientiam
ad sustentationem, & hinc ortà
vacatione beneficiorum
præhabitorum.

Quæstio 61. Per modum prænotandi, quid,
& quotuplex beneficiorum incompatibilitas?

1. **R**espondeo ad primum: beneficia ea dici incompatibilia, quæ in eadem personâ concipiari, seu ab uno simul haberi non possunt.

2. Respondeo ad secundum: beneficiorum alia sunt jure compatiblea; quæ neque jure communi, neque statuto aut consuetudine simul ab uno haberi prohibentur; eò quòd in iis deficiat cura animarum, residentia, existentia sub eodem tecto, ratio dignitatis, personatus; ob quas qualitates, seu circumstantias in alijs beneficiis repertas ea simul haberi verantur à jure communi, statuto vel consuetudine, ac propterea jure (intellige positivo humano, & præscindendo veluti à jure naturæ & divino) dicuntur compatiblea. Azor. p. 2. l. 6. q. 1. Porro incompatiblea alia sunt & dicuntur incompatiblea simpliciter, seu primi generis; quorum nimirum unum ipso jure excludit alterum, SS. Canonibus sic statutibus: alia incompatiblea secundum quid, seu secundi generis: quæ etsi licitè simul haberi nequeant, non tamen ita pugnant inter se, ut præhabi-

tum vacet ipso jure, obtento alio; sed solum altero eorum privari quis possit per Superiorem. Pirh. ad tit. de prob. n. 124. Less. de just. l. 3. c. 34. n. 140.

Quæstio 62. An, & qualiter jure natura vetita pluralitas beneficiorum, seu unum eundemque habere plura simul beneficia, præscindendo an simplicia, nec ne; an existentia in eadem, vel diversa Ecclesia; an conformia, an difformia; an residentiam requirant, necne; an eorum unum sufficiens vel insufficiens ad honestam clerici sustentationem?

1. **R**espondeo primò: id ipsum esse suo modo contra jus naturæ. D. Thom. quod l. 9. a. 15. Thom. Hurtado. de residentia. tom. 1. l. 6. resol. 6. n. 1. citans pro hoc Cajet. in sum. v. beneficium. n. 5. Hofst. Anchar. Sylv. Armill. Tabien. Tho. Sanchez. &c. dicens, in hoc D. Thomæ adharere Theologos ferè omnes: quia solitariè consideratum (hoc est præscindendo à circumstantiis & justis causis) inordinationem quandam involvit; dum vel sic minuitur cultus divinus; unus enim habens duo beneficia non recitat bis horas Canonicas, Ecclesia suis destituit ministris &c. Less. loc. cit. n. 124.

2. Respondeo secundò: quamvis igitur non sit ita indifferens, ut est bibere, ambulare &c. sed speciem mali præferat, & dictam inordinationem aliquam involvat. Pirh. de prob. n. 124. non est tamen ita intrinsecè malum (ut est fornicatio, adulterium, mendacium, quæ nullo unquam casu fieri licitè possunt, ideòque nec dispensatio in iis locum habet) quin concurrentibus circumstantiis aliquibus ita coonestari valeat, ut licitum evadat. Pirh. Less. Hurt. LL. cit. juxta eandem D. Thomæ doctrinam, ac proinde iis circumstantiis positis, jus illud naturale relaxari possit ab homine; sive